

A tél viszontagságairól

Rövideket tüszentek, teljesen elgémberedtek az ujjaim, olyan szárazság van itt!

Lebámulok a kőkeresztre, igen, ez illik ehhez az ablakhoz, ahogy itt állok, morzsolgatva a levegőt, s ropogtatva csontjaimat. Azt mondják, ez nem nagy tél, picike tél lesz csak, mindjárt olvadni kezd az egész, de itt mégis minden más. Olyan, mintha ez lenne a leghatalmasabb tél, ami létezik. Davos kutyafüle, ez a végtelen fehér terített asztal, csak épp nem látni, kik is ülnek körbe, akkora nagy, néha hallani csupán a kés-, villa- és pohárcsilingelést, ahogy *azok* esznek, még ritkábban egészen távoli csámcsogást. Hisz alig-alig járnak erre, a friss hóban se kerékvágás, se lábnyom, s csodálkozom magamon, amint itt állok, fagyoskodva, megjegyzéseket téve az alig langyos radiátorra, hogy kedvem lenne kiszaladni s meghempergőzni ebben a hidegen kiszámított tisztaságban, míg *azok* csak esznek tovább, a messzeségben, hogy nem is látni őket, de talán két falat között összenéznének, hát ez meg mi, micsoda disznóság, idehemperedik nekünk a szép fehér abroszra!

Pedig kis szobám is maga a patyolat egyszerűség. A lószőrrel tömött matracból kikandikál egy bököcs szál, azt nyomkodom éjjel a lepedő alatt, míg rájövök, hogy merev-hanyatt kell feküdni, moccanatlan, bámulni a feketeségbe, előbb-utóbb úgymint fejbe kólint az álom, leesik az állam, mint a meghaltaké, s nincs egy moccanás se. Az éjszaka a legcsöndesebb dolog. És mégis, annyi minden történik. Az odakészített pohár vízben reggelre kis buborékok keletkeznek; ezt régről irigyeltem, hogy sokan így térnek

aludni, hogy fejük mellett ott a víz, de még sose kellett igyak, fölkelés után egy mozdulattal kiöntöm a bugyborékos vizet.

És most, hogy mégse legyen semmi sem úgy, a kőkeresztől jobbra, a szerpentinút végére fölkaptatva megjelenik egy lassan baktató lovasszekér és egy talpig feketébe öltözött ember, kalapos, aki a szekér mellett lépeget a hóban. Ahogy kis ívben megkerülik a keresztet, a fehér mezőben ott van a kocsikerekek dupla vágása, és mellette a messziről egyenletesen elszórt lyukacskáknak tűnő csizmanyomok.

A csöndet is megzavarja egy kis halk ciripelés, távolról szűrődő tompa zaj, ami egyenletessé válik, s lassan úgy érezni, mindig is volt, s mostmár ezzel együtt tűnik úgy, hogy csönd van, csak talán a fülem zúg. Hál'Istennek, a falak ölnyi vastagok, ezért is melegednek át oly kevésbé. A boltíves rész folyosóin sétálgatok étkezés előtt és után, de a kis udvarra inkább nem merészkedem, hisz ott is minden szűziesen fehér, mint az ágyam lepedője, csak egy-egy makrancos rózsatő dugja ki a csápjait, mint a lószőrök. Hatalmas, de egy a világ.

Ebédre rántott levest mérnek pirítós kockákkal teleszórva, elázva úgy úszkálnak a narancssárga karikás lé tetején, mint egy szétfoslott szivacs. „Ételre azt mondani, hogy *fűj!* Édes gyerekem!” A kanál túl lapos, kilötykölődik belőle minden, a visszacsobbanó kenyérdarabkák telespiccelik az ingem. Szerencsére lehet mostani, a tornaterem feletti galérián veszi át a szennyest egy kopasz bácsi. A paradicsomos káposztában elrejtettek valahol egy fasírozottat, továbbra is a lapos kanállal vesződöm, fél szemmel azt figyelem, mások milyen műgonddal húzzák ki széküket, nehogy zajt csápjanak. De itt nincs fehér abrosz, vaskos, gyalult asztalokon eszünk, előző nemzedékek ételteltelt láthatók szerteszét. Imát kellene mormolnom kosztolás előtt és után, de hát én egyfolytában imádkozom, minden szavammal; egyetlen akarat van, s aszerint történik minden.

Mikor a hóra rásüt a nap, talán az a legszebb, s fölmutatja, mint egy ezüst tálat. Kotyognak a csövek, de nem akar melegebb lenni, és a levegő mégis olyan száraz. Bevallom, le-ledőlök így ebéd után, először csak ücsörgök az ágy szélén, most kockás pokróccal van letakarva, azt markolászom, mint egy kutya tarkóját, szinte beszélek hozzá, hát mindjárt lefekszem rád, úgyis hallottam már olyat, hogy egy pokrócot „Kockás Haver”-nek hívnak. De mégis bujkál

bennem valami, vagy az ágyban, ahogy a lószőr meg a hidegség száalai összegubancolódnak, mégis fölugrom, s mint egy igazi pedáns, a nadrág egy-egy begyűrődött ráncából kipöckölök pár szem maradék morzsát, és hideg tenyeremmel végigsimítok magamon. És újra csak az ablaknál találok magam, a kereszt árnyéka máris vészjóslóan hosszúra nyúlt, szinte torz, senki nem mondaná erre a két, óra eső foltra, hogy „kereszt”. Időközben újabb lábnyomok, szabályszerű tiprások keletkeztek, sőt valaki tán rúgkapált, mert egy helyen valósággal föl van szaggatva a hó bőre, kilátszik alóla a fekete macskakő, s az is csillog, feketén, nedvesen, mint valamely csonttá keményedett, rég elfeledett hús.

Újra csönd van, nagyon hosszúnak ígérkező, pedig nekem galád módon már a vacsora jut eszembe, mikor ugyanúgy, mint mindig, ülünk az egykor makulátlanná gyalult asztalok mellett, elénk rakják a zöldkarimás tányért, sárga műanyagkancsóban az itteni, furcsa ízű teát, sokan megint úgy emelintik majd a böhöm széket, mint valami kínai porceláncsészét, s mellre bukó fejjel, mielőtt bármit is a szájukba vennének, eltávolítják szájukból a hála szavait. Akkor már teljesen sötét lesz majd.

Most még élnek a fények, a főkapu szamárhátíve alól egyszerre ismét előtűnik a lovasszekér, mellette ballag a fekete ruhájú ember, ám a szekérré fölkerült egy fekete halom, egy kis rakomány, s leghátul az ember mögött három lépéssel somfordál egy gyerek, hajadonfőtt, kezében markolász egy kis sapkát. Így haladnak a kereszt felé, amit újból meg kell kerülniük, hogy ne túl meredeken érjenek a szerpentin elejére, és a szegény ló a szekérral a háta mögött le ne szánkázzon az első házakig. És az ember hirtelen megfordul, úgy, hogy a gyerek, aki lesúnyt fejjel lépked, csak akkor eszmél, mikor szinte a hasának ütközik, és az ember némán ütni kezdi a gyereket, főleg a sapka nélküli fejét, a gyerek pedig nem védekezik, csak a karját hajlítja be könyökben, és szorítja még erősebben a sapkát, míg hangtalanul zuhognak rá az ütések, és a kis lovacska a fölbatyuzott szekérral minderről tudomást sem véve poroszkál tovább, látszik rajta, hogy óvatosan teszi egyik lábát a másik után, nehogy lebucskázzon a szerpentin az első házakig.

S mintha valaki, egy csontkovács csodadoktor erővel eltekerné a fejemet, a kopasz fáktól sűrűn szabdalt messzeségbe kell néznem, kissé fölemelni a fejem, s úgy nézni, már-már meresztve, mintha keresnék valamit vagy valakit, azokat a távoli étkezőket,

akik körbeülték ezt a nem is oly régen még szűziesen fehér hó-asztalt, de most se látni *ott* senkit, egyetlen lelket se, mintha a lélek látható lenne, csak a fekete varjú-gyümölcsök aszalódnak az ág bogok között; igaz, abba is bele lehet borzongani, hogy ők vajon mi a csudát látnak, és miként töprengenek némán gubbasztva.

Aztán egyszerre a fekete ruhás ember nem veri már tovább a gyereket, megigazítja saját fejfedőjét, két kézzel húz egyet alul a kabátján, s indul a szekér után. A gyerek a haját simogatja, mintha csak összekócolták volna, most már ő is fölteszi a kis sapkát, s biztos lábakon futólépésben a fekete ruhás ember után ered, aki már megkerülte a lóval a keresztet, s elkezdtek nagy óvatosan ereszkedni. A túloldali arborétum-kert vasrácsai árnyékukkal fölparcellázzák a teret.

Pécs

Mébes Károly